

دستورالعمل پیشگیری از اتصالات نادرست کاتترها و لوله‌ها

بیمارستان شهید ستاری قرچک

واحد ایمنی : مریم کویاهی

بهار ۱۴۰۳

راهنمای پیشگیری از اتصالات نادرست کاتترها و لوله‌ها

لوله‌های متفاوتی به ویژه در سطح سوم خدمات سلامت، جهت انتقال داروهای مختلف، گزهای طبی و مواد غذایی، به بیماران متصل می‌شود.

اتصالات این وسایل، غالباً مشابه هستند. شکل‌های متشابه اتصالات کاتترها و لوله‌ها در محیط‌های بالینی، گاهی منجر به اتصال دو وسیله مختلف که برای مقاصد متفاوتی ساخته شده‌اند، به همدیگر می‌شود و این گونه اتصالات نادرست، شکل گرفته و باعث به خطر افتادن ایمنی بیمار می‌شود.

علل ریشه‌ای وقایع ناگوار مرتبط با اتصالات نادرست لوله‌ها و کاتترها:

- خستگی کارکنان بالینی؛
- تنگی وقت کارکنان؛
- آموزش ناکافی؛
- نور ناکافی؛
- انتقال بیمار از یک ارائه‌کننده، مجموعه و سطح خدمتی به ارائه‌کننده، مجموعه و سطح دیگر؛
- استفاده از لوله‌ها و کاتترهای استاندارد، برای مقاصد دیگر درمانی که برای آن منظور طراحی نشده‌اند.

- مثال:

استفاده از کاتتر وریدی برای راه‌های اپیدورال

طولانی نمودن لوله تغذیه گوارشی

- نزدن برچسب در محل اتصالات
- قرار دادن لوله‌های با عملکرد غیر مشابه در کنار یکدیگر

- مثال:

استفاده از لوله تغذیه گوارشی، در کنار کاتتر و لوله وریدی مرکزی

نکاتی برای حصول اطمینان از اتصال صحیح لوله‌ها و کاتترها

- قبل از هرگونه تجویز یا اتصال وسیله پزشکی، مسیر لوله‌ها و کاتترها را از منشا اولیه‌ی جاگذاری در بدن بیمار تا به اتصالات پورت، بررسی نمایید.
- در هنگام تحویل بیمار از یک مرکز درمانی دیگر، اتصالات را مجدداً کنترل نمایید و مسیر لوله‌ها و کاتترها را از منشا اولیه‌ی جاگذاری در بدن بیمار تا به اتصالات پورت، بررسی کنید.

اقدامات آموزشی پیشگیرانه جهت جلوگیری از اتصالات نادرست کاترها و لوله‌ها

- گنجاندن راهکارهای پیشگیری از بروز این خطا در:

- برنامه‌ی درسی دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی
- برنامه‌ی آموزش بدو ورود کادر بالینی
- برنامه‌ی آموزش ضمن خدمت کادر بالینی

- مهارت آموزی کادر ارائه کننده خدمت در بخش‌های ویژه

اقداماتی برای پیشگیری از اتصالات نادرست کاترها و لوله‌ها:

۱. همیشه اتصالات لوله‌ها و کاترها را در نور کافی انجام دهید.

۲. برجسب گذاری کاترهای پرخطر الزامی است.

کاترهای پرخطر مثل:

- کاترهای شریانی
- کاترهای اپیدورال
- کاترهای اینترتاکال

۳. از استفاده از کاترهای شریانی، اپیدورال و اینترتاکال با پورت تزریق، اجتناب کنید.

۴. مسیر لوله‌ها و کاترها را متناسب با کاربردهای مختلف آنها، در مسیرهای استاندارد مختلفی ثابت نمایید.

۵. مسیر راه ورودی را در جهت سر بیمار و مسیر راه تغذیه گوارشی را در جهت اندام تحتانی بیمار، ثابت کنید.

۶. از آداپتورها و اتصالات اضافی، برای لوله‌های تغذیه گوارشی، استفاده نکنید.

۷. به کارکنان پشتیبانی، بیماران و خانواده‌هایشان تاکید کنید که نباید وسایل پزشکی را قطع و وصل نمایند.

۸. در صورت آزاد شدن محل اتصال لوله‌ها و کاترها، حتماً باید به پرستاران، اطلاع داده شود.

۹. هنگام خرید کاترها و لوله‌های جدید، حتماً به منظور شناسایی ریسک بالقوه اتصالات نادرست، از روش‌های مدیریت پیشگیرانه خطا مثل FMEA استفاده کنید

شایع ترین مثال‌ها از خطاهای گزارش شده اتصالات نادرست:

- اتصالات سه‌راهی

به طور کلی با توجه به اینکه اتصالات سه‌راهی، امکان اتصال دو لوله با عمل کاملاً متفاوت را محتمل می‌نمایند، احتمال خطر اتصال نادرست و انتقال دارو و مایعات از راه و به روش نادرست و ناخواسته را ایجاد می‌کنند.

- کاتترهای ورید مرکزی
- کاتترهای ورید محیطی
- لوله‌های تغذیه نازوگاستریک
- کاتترهای دیالیز صفافی
- لوله‌های تغذیه گوارشی
- کاف تراکئوستومی
- لوله‌های متسع‌کننده کاف تراکئوستومی
- و غیره.